

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง โฆษณาคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำไปปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๒ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (*Curcuma alismatifolia*) พันธุ์ห้วยเจริญ (Huai charoen)
๒. ไม้ดอกสกุลขมิ้น (*Curcuma alismatifolia*) พันธุ์ห้วยสำราญ (Huai samran)

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปราบกฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ ว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๐ ๗๒๑๔ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นางสาวเสริมสุข สลักเพชร)
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (*Curcuma alismatifolia*)
พันธุ์ห้วยเจริญ (Huai charoen)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

- ชื่อ - สกุล** 1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลัคกี้ซีดส์โอโกร
- ที่อยู่** 1. เลขที่ 111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
2. เลขที่ 151 หมู่ 9 ตำบลสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50210
- โทรศัพท์** 1. 02-564-7000 ต่อ 1321
2. 081-595-6111

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์ห้วยเจริญ (Huai charoen) เป็นปทุมมาลูกผสม โดยเป็นการผสมเปิดของพันธุ์เชียงใหม่พิงค์ *Curcuma alismatifolia* Gagnep. ได้เมล็ด จำนวน 35 เมล็ด งอกเป็นต้น จำนวน 14 ต้น จากนั้นจึงดำเนินการคัดเลือกต้น ที่มีกลีบดอกกว้าง ต้นใหญ่ สีชมพูอ่อน เพื่อใช้เป็นไม้กระถางปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติและห้างหุ้นส่วนจำกัด ลัคกี้ซีดส์โอโกร ดำเนินการผสมพันธุ์เมื่อปีพ.ศ. 2558 และคัดเลือกพันธุ์ลูกผสม ณ แปลงทดสอบ ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในปีพ.ศ. 2561-2562

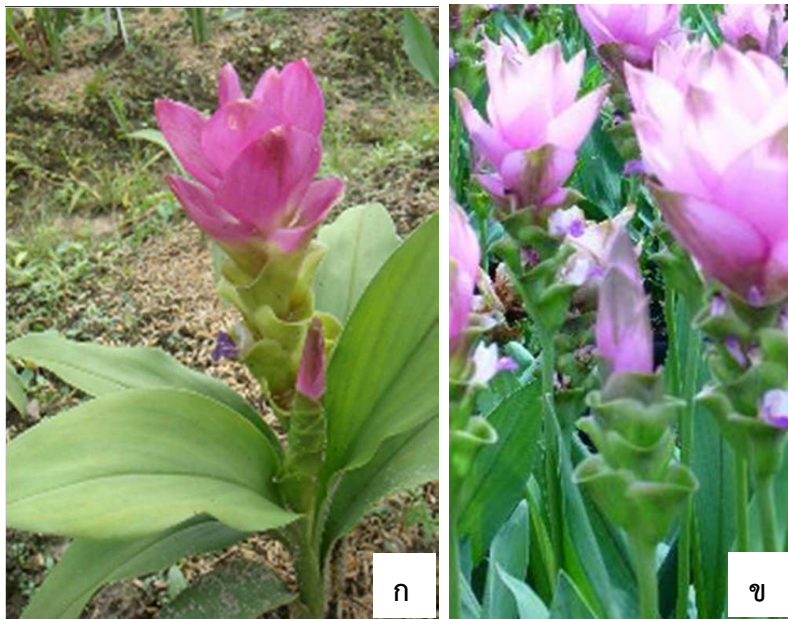
ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

- ชนิด/ประเภท** ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma alismatifolia* วงศ์ Zingiberaceae
ไม้ดอกไม้ประดับ
- ราก** ระบบรากฝอย และมีรากสะสมอาหาร สะสมอาหารบริเวณปลายราก ทำให้มีลักษณะปลายบวมพองออกเป็นตุ่ม
- ต้น** ลำต้นใต้ดินหรือหัวมีลักษณะเป็นเหง้า ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางหัวประมาณ 3.0-3.5 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในเหง้าสีขาว ลำต้นส่วนเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวแน่นของกาบใบ มีความสูงจากระดับโคนต้นถึงปลายพุ่มประมาณ 50-60 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 25-35 เซนติเมตร
- ใบ** ใบเดี่ยว รูปรี มีประมาณ 3-4 ใบ กว้าง 10-15 เซนติเมตร ยาว 20-30 เซนติเมตร แผ่นใบหนา ผิวใบเรียบมีสีเขียวเข้ม ไม่มีความมันวาว เส้นกลางใบมีสีแดง
- ดอก/ช่อดอก** ช่อดอกแบบช่อเชิงลด (spike) เกิดที่ปลายยอดแทงขึ้นจากส่วนกลางของลำต้นเทียม ชูขึ้นเหนือพุ่มใบ ความยาวช่อดอก 45-60 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8-10 เซนติเมตร

เส้นผ่านศูนย์กลางก้านช่อดอก 0.8-1.0 เซนติเมตร ความยาวช่อดอก 20-25 เซนติเมตร ประกอบด้วยใบประดับ (bract) เรียงซ้อนโดยรอบและแยกชั้นกันอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบน (coma bract) มีจำนวน 9-11 ใบ สีชมพู ปลายกลีบประดับมีแต้มแดงปนน้ำตาล ใบประดับส่วนล่าง (basal bract) มีจำนวน 7-9 ใบ สีเขียว ปลายกลีบประดับมีแต้มสีน้ำตาลอ่อน ดอกจริงเกิดในซอกใบประดับส่วนล่าง กลีบดอก 3 กลีบ สีขาว มี 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นกลีบปาก สีม่วงเข้ม มีแต้มสีเหลืองที่โคนกลีบ กว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 3.5 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด มีผลและเมล็ด

- ลักษณะอื่นๆ**
1. เริ่มออกดอกหลังจากปลูก 45-50 วัน
 2. การแตกหน่อ 2-3 หน่อต่อหัวพันธุ์
 3. กลีบดอกกว้าง ขนาดใหญ่ ก้านช่อดอกยาว แข็งแรง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม เหมาะสำหรับการใช้ประโยชน์เป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
 4. อายุปักแจกัน ประมาณ 15 วัน

ภาพที่ 1 ก ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์กิโมโนฟังก์ค์ (พันธุ์แม่)
ข ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์เชียงใหม่ฟังก์ค์ (พันธุ์พ่อ)

ภาพที่ 2 ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์ห้วยเจริญ (Huai charoen)
ก เหง้า ข-ค ต้น ใบ และดอก

ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์ห้วยเจริญ (Huai charoen)

ไม้ดอกสกุลขมิ้น (*Curcuma alismatifolia*)
พันธุ์ห้วยสำราญ (Huai samran)

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

- ชื่อ - สกุล** 1. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ
2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ลัคกี้ซีดส์โอโกร
- ที่อยู่** 1. เลขที่ 111 อุทยานวิทยาศาสตร์ประเทศไทย ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
2. เลขที่ 151 หมู่ 9 ตำบลสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 50210
- โทรศัพท์** 1. 02-564-7000 ต่อ 1321
2. 081-595-6111

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์ห้วยสำราญ (Huai samran) เป็นปทุมมาลูกผสม ได้จากการผสมระหว่าง ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์กิโมโนพิงค์ *Curcuma alismatifolia* 'Kimono Pink' พันธุ์แม่ กับ ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์เชียงใหม่เรด *Curcuma alismatifolia* 'Chiang mai Red' พันธุ์พ่อ ได้เมล็ด จำนวน 58 เมล็ด ปลูกเป็นต้น จำนวน 27 ต้น จากนั้นจึงดำเนินการคัดเลือกต้น ที่มีกลีบดอกหนา สีชมพู ออกดอกเร็ว เพื่อใช้เป็นไม้กระถาง ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์พันธุ์วิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติและห้างหุ้นส่วนจำกัด ลัคกี้ซีดส์โอโกร ดำเนินการผสมพันธุ์เมื่อปี พ.ศ. 2558 และคัดเลือกพันธุ์ลูกผสม ณ แปลงทดสอบ ตำบลสันป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2561-2562

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

- ชนิด/ประเภท** ชื่อไทย ไม้ดอกสกุลขมิ้น ชื่อวิทยาศาสตร์ *Curcuma alismatifolia* วงศ์ Zingiberaceae
ไม้ดอกไม้ประดับ
- ราก** ระบบรากฝอย และมีรากสะสมอาหาร สะสมอาหารบริเวณปลายราก ทำให้มีลักษณะปลายบวมพองออกเป็นตุ่ม
- ต้น** ลำต้นใต้ดินหรือหัวมีลักษณะเป็นเหง้า (rhizome) ทำหน้าที่สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางหัวประมาณ 2.5-3.0 เซนติเมตร มีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในเหง้าสีขาว ลำต้นส่วนเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากการอัดตัวของกาบใบ มีความสูงจากระดับโคนต้นถึงปลายพุ่มประมาณ 40-45 เซนติเมตร ทรงพุ่มกว้าง 25-35 เซนติเมตร
- ใบ** ใบเดี่ยว รูปรี มีประมาณ 3-4 ใบ กว้าง 10-12 เซนติเมตร ยาว 25-30 เซนติเมตร ผิวใบเรียบมีสีเขียวเข้ม ไม่มีความมันวาว เส้นกลางใบสีเขียว

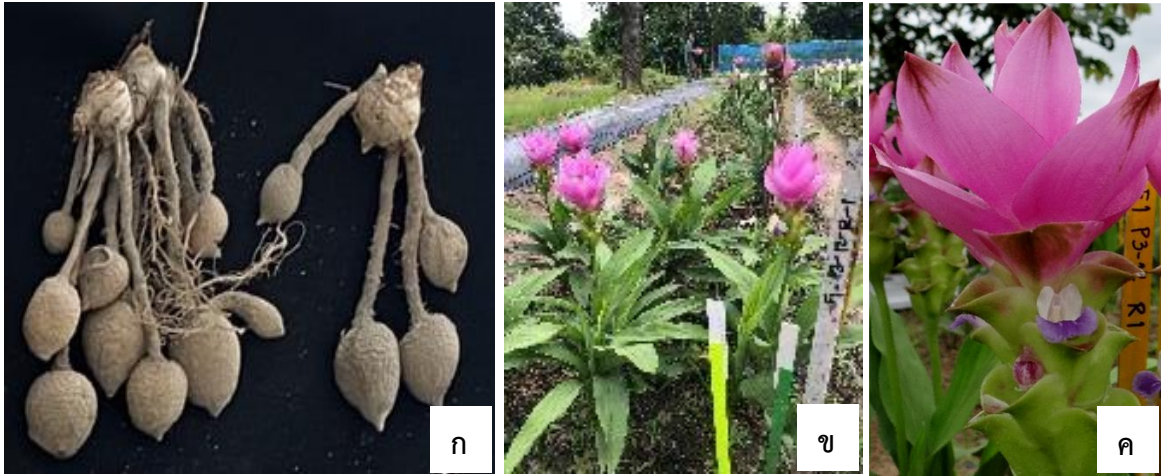
ดอก/ช่อดอก ช่อดอกแบบช่อเชิงลด (spike) เกิดที่ปลายยอดแทงขึ้นจากส่วนกลางของลำต้นเทียม ชูขึ้นเหนือพุ่มใบ เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 5-8 เซนติเมตร ช่อดอกยาว 40-45 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางก้านช่อดอก 0.8-0.9 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 12-15 เซนติเมตร ประกอบด้วยใบประดับ (bract) เรียงซ้อนโดยรอบและแยกชั้นกันอย่างชัดเจน ใบประดับส่วนบน (coma bract) มีจำนวน 9-11 ใบ สีชมพู ปลายกลีบประดับมีแต้มสีแดงปนน้ำตาล ใบประดับส่วนล่าง (basal bract) มีจำนวน 5-7 ใบ สีเขียว ที่ปลายกลีบประดับมีริ้วสีแดงปนน้ำตาล ดอกจริงเกิดในซอกใบประดับส่วนล่าง สีขาว กลีบดอก 3 กลีบ มี 1 กลีบเปลี่ยนรูปเป็นกลีบปากสีม่วงเข้ม มีแต้มสีเหลืองที่โคนกลีบ มีขนาดกว้าง 1.5 เซนติเมตร ยาว 3.2 เซนติเมตร

ผล/เมล็ด มีผลและเมล็ด

- ลักษณะอื่นๆ**
1. เริ่มออกดอกหลังจากปลูก 45-50 วัน
 2. การแตกหน่อ 3-4 หน่อต่อหัวพันธุ์
 3. กลีบดอกหนา ก้านช่อดอกแข็งแรง ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม เหมาะสำหรับการใช้ประโยชน์เป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
 4. อายุปักแจกัน ประมาณ 15 วัน

ภาพที่ 1 ก ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์กิโมโนพิงค์ (พันธุ์แม่)
ข ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์เชียงใหม่เรด (พันธุ์พ่อ)

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์ห้วยสำราญ (Huai samran)
ก เหง้า ข ต้น ใบ และดอก ค ช่อดอก

ไม้ดอกสกุลขมิ้นพันธุ์ห้วยสำราญ (Huai samran)